

„Našou prioritou bolo práve odstránenie krívd bývalej vlády. Na stretnutiach s občanmi som sa stretla s veľkou vďakou a podporou tých, ktorým sme pomohli zlepšiť životné podmienky. Verte mi, táto forma spätnej väzby je pre mňa povzbudzujúca a potvrdzuje fakt, že kroky, ktoré sme podnikli práve na zlepšenie situácie týchto ľudí, neboli márne,“ uvára ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR Viera TOMANOVÁ v rozhovore, ktorý pripravila Izabela Nagyová.

Vlna hromadného prepúšťania sa zastavila

Ako by ste zhodnotili, pani ministerka, obdobie rokov 2006 – 2010 z pohľadu Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR?

Pokojne môžem konštatovať, že máme za sebou veľmi úspešné štvorročné obdobie. Musím zdôrazniť, že sa nám podarilo postupne odstrániť, prípadne v rámci možností maximálne zmierniť, negatívne dopady sociálnej politiky bývalej vlády. Ak by som to rozmenila na drobné, v praxi to znamená najmä zlepšenie situácie mladých rodín, zdravotne postihnutých spoluobčanov a seniorov.

Rodinám sme pri narodení prvého, druhého a tretieho dieťaťa pomohli zavedením príplatku k príspevku pri narodení dieťaťa, čo spolu s príspevkom pri narodení dieťaťa predstavuje sumu 829,86 eur na jedno dieťa. Za minulej vlády to bolo len 148 eur. Pozitívnou zmenou je aj zvýšenie rodičovského príspevku na 256 eur pre tých rodičov, ktorí stratili príjem zo zamestnania z dôvodu osobnej starostlivosti o dieťa. A nesmiem vynechať ani valorizáciu všetkých príspevkov na podporu rodín s deťmi, či už prídavkov, príspevkov náhradnej starostlivosti, zvýšenie daňového bonusu na dieťa, ďalej nové sociálne dávky pre zárobkovo činných rodičov detí do troch rokov veku vo forme príspevku na starostlivosť o dieťa. Jeho výška sa odvíja od preukázaných výdavkov rodiča, najviac 164,22 eur mesačne. Ak sa rodič rozhodne nastúpiť do práce, má nárok na jednorazový príspevok vo výške 25 percent z celkovej sumy nevyčerpaného rodičovského príspevku. Nesmiem zabudnúť na príplatok k prídavku na dieťa pre nepracujúcich rodičov – dôchodcov v sume 10,31 eur mesačne.

Musím podčiarknuť, že bola to práve táto vláda, ktorá zrealizovala po prvýkrát od roku 2004 valorizáciu prídavku na dieťa. Mimochoďom, bývalá vláda, ktorá mohla urobiť tento ústretový krok smerom k občanovi, tak neurobila. Zákonom sme zaviedli valorizačný mechanizmus, aby sa táto dávka mohla pravidelne každoročne zvyšovať k 1. januáru kalendárneho roka v nadväznosti na úpravu súm životného minima. Mysleli sme aj na čoraz viac sa objavujúce prípady osamelých rodičov s deťmi, ak si druhý rodič neplní vyživovaciu povinnosť. V takomto prípade sa v zmysle zákona o náhradnom výživnom poskytuje finančná podpora.

Nezabudli sme ani na každoročné zvyšovanie sumy dávky v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi vždy k 1. septembru a zároveň v spolupráci s orgánmi samosprá-

vy sme vytvorili širší priestor na realizáciu takzvaného osobitného príjemcu. Zvyšovala sa aj hranica príjmu občanov na účel posúdenia hmotnej núdze a poskytnutia pomoci v hmotnej núdzi. V záujme podpory vzdelávania a zabezpečenia rovnakých šancí pre deti z rodín v hmotnej núdzi sme zaviedli každoročné poskytovanie dotácie na stravu a dotácie na školské potreby v materských školách a základných školách.

Nesmierne dôležitým krokom pre túto vládu, ako aj pre samotné Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR bola pomoc občanom s ťažkým zdravotným postihnutím. Umožnili sme kompenzáciu sociálnych dôsledkov širšiemu okruhu fyzických osôb, zvýšili sme maximálnu výšku niektorých peňažných príspevkov, napríklad na osobnú asistenciu, na kúpu pomôcky a podobne. Zaviedli sme nové peňažné príspevky na kúpu zdvíhacieho zariadenia až do výšky 11 617,88 eur a v neposlednom rade sme zvýšili ochranu príjmov fyzických osôb s ťažkým zdravotným postihnutím pri peňažných príspevkoch na kompenzáciu zvýšených výdavkov a peňažnom príspevku na opatrovanie. Pri peňažnom príspevku na kompenzáciu zvýšených výdavkov sa zvýšila hranica ochrany príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím pre poskytnutie tohto peňažného príspevku z dvojnásobku na trojnásobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu.

Zaviedli sa nové podmienky, ktoré umožňujú poskytovať niektoré peňažné príspevky aj fyzickým osobám, ktoré v roku 2006 podľa zákona o sociálnej pomoci tieto podmienky nespĺňali.

Íšlo napríklad o peňažný príspevok na osobnú asistenciu, peňažný príspevok na kúpu osobného motorového vozidla a peňažný príspevok na opatrovanie. Zároveň sme zaviedli každoročnú valorizáciu všetkých opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu a pri peňažnom príspevku na opatrovanie sa zvýšila ochrana príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Takisto sme zaviedli nový spôsob posudzovania odkázanosti na pomoc inej osoby, rozšírili sme okruh fyzických osôb, ktorým je možné poskytovať peňažný príspevok na opatrovanie, stanovili sme jednotnú výšku peňažného príspevku na opatrovanie v prípade, ak fyzická osoba – opatrovateľ poberá niektorú zo zákonom ustanovených dôchodkových dávok. U ostatných opatrovateľov sa výška peňažného príspevku na opatrovanie stanovuje v závislosti od príjmu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, pričom sa zvýšila ochrana aj tohto príjmu z 1,2-násobku na 1,3-násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Podľa nami stanovenej právnej úpravy je možné fyzickej osobe, ktorá vykonáva opatrovanie poskytnúť odľahčovaciu službu. V takomto prípade môže zároveň dostať aj peňažný príspevok na opatrovanie. Peňažný príspevok na opatrovanie je tiež možné poskytnúť aj vtedy, ak sa fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím poskytuje opatrovateľská služba najviac osem hodín mesačne. Pri peňažnom príspevku na osobnú asistenciu sa zvýšila sadzba za jednu hodinu osobnej asistencie zo sumy 1,83 eur na 2,49 eur a zrušila sa veková hranica 65 rokov na poskytovanie

tohto peňažného príspevku. Zvýšili sme maximálnu výšku peňažného príspevku na kúpu pomôcky, ktorou je druhý mechanický vozík zo sumy 531,11 eur na sumu 1 659,70 eur a na kúpu druhého elektrického vozíka zo sumy 3 651,34 eur na sumu 4 979,09 eur. Umožnili sme poskytnúť peňažný príspevok na kúpu pomôcky, ktorou je druhý načúvací aparát, a to v maximálnej výške 331,94 eur a rozšírili sme možnosť kúpiť z tohto peňažného príspevku nielen vodiaceho psa, ale aj asistenčného psa a signálneho psa.

Áno, našou prioritou bolo práve odstránenie krívd bývalej vlády. Na stretnutiach s občanmi som sa stretla s veľkou vďakou a podporou tých, ktorým sme pomohli zlepšiť ich životné podmienky. Len na ilustráciu, rezort taktiež opätovne priznal a zvýšil niektoré invalidné dôchodky a odškodnil tak 34 913 ľudí. Verte mi, táto forma spätnej väzby je pre mňa povzbudzujúca a potvrdzujúca fakt, že kroky, ktoré sme podnikli práve pre zlepšenie situácie týchto ľudí, neboli márne.

Čo sa pomoci seniorom týka, pristaním sa pri roku 2006, keď sme prvý raz zaviedli viačročný príspevok, ktorý sa poskytuje každoročne v závislosti od výšky dôchodku. V minulom roku ho dostalo takmer 1,16 milióna ľudí a poskytli sme ho napriek finančnej a hospodárskej kríze. Ďalej by som rada upriamila pozornosť na najvýznamnejšie zmeny v sociálnom poistení. Konkrétne napríklad na predĺženie obdobia platenia poistného za vybraný okruh poistencov štátu, rozšírenie okruhu poistencov štátu o asistentov, zmenu termínu zvyšovania dôchodkových dávok, čiže valorizačného mechanizmu, zvýšenie úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty, nové určenie sumy starobných dôchodkov priznaných pred 1. októbrom 1988, dodatočné zaplatenie poistného na dôchodkové poistenie, nové podmienky nároku na invalidný dôchodok – a podotýkam, to som poukázala len na tie najdôležitejšie zmeny, ktoré sa bezprostredne týkajú zlepšenia života obyvateľov tejto krajiny. Keďže priestor mi neumožňuje vymenovať všetky zmeny, ktorými by som sa za celý rezort rada pochválila, nechám hovoriť aj čísla – celkovo sme doteraz prijali 146 zákonov, nariadení, opatrení a výnosov...

Miera nezamestnanosti na Slovensku, ktorá sa už tretí mesiac znižuje z takmer 13 percent, sa v súčasnosti pohybuje na hranici 12 percent. Ako vnímate momentálnu situáciu na trhu práce?

Vcelku uspokojivo. Trh práce sa postupne stabilizuje, a aj štatistika mi dáva za pravdu, že je možné očakávať mierne zlepšovanie, ktoré je ale závislé od rôznych faktorov.

Z pohľadu počtu voľných pracovných miest je situácia stabilizovaná na úrovni približne 6-tisíc aktuálnych voľných pracovných miest, ktoré ku koncu mesiaca zostávajú neobsadené. Týždenne úrad práce, sociálnych vecí a rodiny SR získajú a obsadia takmer tisíc pracovných miest. Nových zamestnancov si zamestnávateľia hľadajú aj iným spôsobom. V priemere približne 16-tisíc uchádzačov o zamestnanie odchádza mesačne na rôzne voľné pracovné miesta. Netreba však zabúdať na miesta, ktoré existujú a je reálna potreba ich udržania nástrojmi aktívnej politiky trhu práce.

Nedá mi nespomenúť, že v súvislosti s riešením dopadov globálnej ekonomickej krízy na zamestnanosť boli novelou zákona o službách zamestnanosti, účinnou od marca 2009, zavedených päť nových aktívnych opatrení na trhu práce dočasného charakteru – do konca roku 2010 – aby sme podporili a udržali zamestnanosť, ako aj vytváranie nových pracovných miest, a to Príspevok na podporu udržania zamestnanosti, Príspevok na podporu vytvorenia nového pracovného miesta, Príspevok ku mzde zamestnanca, Príspevok na podporu samostatnej zárobkovej činnosti, Príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť v oblasti spracovania poľnohospodárskych výrobkov a obchodovania s nimi.

K spomínaným piatim opatreniam pribudlo 1. marca 2010 ďalšie nové aktívne opatrenie, rovnako dočasného charakteru do konca budúceho roka, a síce Príspevok na podporu regionálnej a miestnej zamestnanosti. Tieto opatrenia sa v pozitívnom zmysle slova podpísali pod vytvorenie 50 135 pracovných miest v celkovej dohodnutej sume finančných prostriedkov vo výške 30,5 mil. eur.

Aplikačná prax ukázala, že veľmi šťastnú ruku sme mali pri stanovení príspevku na podporu udržania zamestnanosti, ako protikrizového opatrenia, prostredníctvom ktorého bolo za sledované obdobie podporené udržanie 41 472 pracovných miest a príspevku na podporu vytvorenia nového pracovného miesta, ktoré nám umožnilo podporiť vytvorenie 8 457 pracovných miest pre uchádzačov o zamestnanie. Účinným opatrením sa ukazuje byť aj príspevok na podporu regionálnej a miestnej zamestnanosti, vzhľadom na to, že za krátke obdobie jeho účinnosti, čiže od 1. marca 2010 do 21. mája 2010 sa uzatvorilo už 1 133 dohôd s dohodnutým počtom 3 405 pracovných miest na zamestnanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, pričom sa podarilo umiestniť na trhu práce už 3 239 z nich.

Samozrejme, k priaznivejšej situácii na našom trhu práce prispelo aj 33 aktívnych opatrení na trhu práce. Keďže vo väčšine prípadov sa začínala ich účinnosť na jar 2008, dnes môžeme bilancovať, že v období od 1. marca do konca roku 2009 opatrenia a programy podporili, udržali, či vytvorili viac ako 100-tisíc pracovných miest.

Kedy očakávate obrat smerom k lepšiemu na pracovnom trhu?

Napriek dobrej odolnosti trhov práce sa očakáva, že Európa až do konca roka 2010 stratí ešte viac ako sedem miliónov pracovných miest a nezamestnanosť by mohla dosiahnuť v priemere viac ako 10 percent. Je potešiteľné, že napriek spomínanej celosvetovo nepriaznivej situácii sa na Slovensku vlna hromadného prepúšťania zastavila a môžeme hovoriť o výraznom znížení novovyhlásených hromadných prepúšťaní. Na ilustráciu – v prvom kvartáli 2010 bolo ohlásených 27 hromadných prepúšťaní, kým v rovnakom období predchádzajúceho roka ich bolo až 179.

K obratu k lepšiemu určite prispievajú už spomínané aktívne opatrenia trhu práce, aktivizácia poradenských služieb a rokovania pri predchádzaní a utlmovaní dopadov hromadných prepúšťaní a prepúšťaní z titulu finančnej a hospodárskej krízy, ako aj ponuka práce v rámci medzinárodnej siete EURES.

V tejto súvislosti musím spomenúť nedávny veľtrh práce – JobExpo 2010. Podujatie, ktoré nadviazalo na dlhoročnú tradíciu trhov práce s medzinárodnou účasťou, sa stretlo s veľkým ohlasom u vyše 20-tisíc občanov hľadajúcich prácu, ako aj u takmer 150 zamestnávateľov z domova i zo zahraničia, ktorí prácu ponúkali. Uchádzači aj záujemcovia o zamestnanie sa mohli oboznámiť s ponukou približne 1 400 pracovných miest na Slovensku. Približne 6 000 pracovných miest ponúkali úrady práce, sociálnych vecí a rodiny. Ponuku zo zahraničia rozšírila o ďalšie voľné miesta aj medzinárodná sieť EURES o 400 miest v zahraničí. O tom, že vyberať naozaj bolo z čoho, svedčí 53 200 informačných pohovorov realizovaných u jednotlivých vystavovateľov. Samotný veľtrh priniesol návštevníkom 1 331 predbežných pracovných zmlúv. Ďalší z nich majú šancu uspieť v následných výberových konaniach. Veľtrh práce ponúkol návštevníkom aj možnosť overiť si jazykové či počítačové zručnosti a súčasne absolvovať test aj s akreditovaným certifikátom potvrdzujúcim ich kvalitu.

Čoraz viac zaznievajú hlasy najmä z radov opozície o znižovaní odvodovej zataženosti ako o zbrani proti vysokej nezamestnanosti. Aký je váš názor na takéto opatrenie?

Ako som už spomenula, prioritou Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR v oblasti sociálneho poistenia bolo pod mojím vedením v prvom rade presadenie opatrení zameraných na nápravu krívď bývalej vlády, ktoré sa dopustili pri zavádzaní dôchodkovej reformy a nového systému sociálneho poistenia na prelome rokov 2003 a 2004, t. z. nápravu často nelogického a nespravodlivého právneho stavu, ktorý vznikol a pretrvával v dôsledku zavádzania už spomínanej reformy. Konkrétne mám na mysli najmä benevolentné nastavenie podmienok nároku na predčasný starobný dôchodok, opätovné prehodnocovanie invalidných dôchodkov – nález Ústavného súdu SR č. 460/2006 Z. z. zo 7. júna 2006 – a zapojenie väčšieho počtu osôb do 2. piliera, v porovnaní s pôvodnými predpokladmi bývalej vlády, pričom pre veľké množstvo týchto osôb nemalo spomínané zapojenie zmysel, respektíve bolo až nevhodné a v niektorých prípadoch tak došlo v dôsledku zavádzajúceho konania.

Vážnou krivdou bolo tiež nastavenie takých podmienok nároku na invalidné dôchodky u ich súčasných poberateľov, ktoré by spôsobili veľkému množstvu týchto poberateľov zánik nároku na túto dávku dosiahnutím dôchodkového veku, pričom by im vznikol nárok na starobný dôchodok v omnoho nižšej sume, respektíve by im nárok na starobný dôchodok ani nevznikol a zostali by zo dňa na deň bez príjmu zo systému sociálneho poistenia. Tieto, ale aj ďalšie nenaplnené predpoklady očakávané pri zavádzaní reformy vytvorili v systéme sociálneho poistenia „sekeru“ v objeme približne 2,9 mld. eur v priebehu rokov 2004 až 2011, s ktorou sa musela súčasná vláda, okrem naprávania vyššie spomenutých vážnych krívď, vyrovnáť. Medzi nevyhnutných opatrení zlepšujúce bilanciu Sociálnej poisťovne patrí napríklad zvýšenie maximálnych vymeriavacích základov na platenie poistného na dôchodkové poistenie, poistného na

poistenie v nezamestnanosti, poistného do rezervného fondu solidarity z 3-násobku na 4-násobok priemernej mesačnej mzdy v NH SR s cieľom posilniť solidaritu medzi vysoko a nízko príjmovými poistencami; sprísnenie podmienok nároku na predčasný starobný dôchodok z dôvodu priblíženia sa k pôvodnému účelu zavedenia inštitútu predčasného starobného dôchodku, a to ochrana poistencov, ktorí pred dovŕšením dôchodkového veku majú problém uplatniť sa na trhu práce a predĺženie potrebného obdobia dôchodkového poistenia a starobného dôchodkového sporenia na nárok na starobný dôchodok a predčasný starobný dôchodok z 10 na 15 rokov s cieľom ochrániť budúcich dôchodcov.

Vo vzťahu k ďalšiemu smerovaniu dôchodkového systému, respektíve celého systému sociálneho poistenia a možnosti znižovania odvodov je potrebné si uvedomiť, že uvedení problematiku musíme vnímať komplexne najmä z pohľadu realizácie projektu UNITAS – Zjednotenia výberu daní, clá a poistných odvodov, t. z., že otázka možného znižovania odvodov bude relevantná až v prípade, ak dôjde k zjednoteniu predmetného výberu. A ak bude na to vytvorený finančný priestor, ktorým by bol výpadok spôsobený znížením odvodov kompenzovaný. Výzvou do budúcnosti však nie je len projekt UNITAS, ale aj vytvorenie legislatívnych podmienok na prístup k Európskemu zákonníku sociálneho zabezpečenia, čím sa všeobecne zvýši úroveň sociálneho zabezpečenia a taktiež dôjde k posilneniu miery solidarity v sociálnom poistení.

Ministerstvo sa veľmi zasadzovalo za tripartitú odborov, vlády a zamestnávateľských združení. Ako hodnotíte pozíciu a spoluprácu týchto troch skupín, ktorých názory sa často rozchádzajú?

Treba si uvedomiť, že sociálny dialóg je neopomenuteľným nástrojom participácie zástupcov zamestnancov a zamestnávateľov na riadení makroekonomických a makrosociálnych procesov. Ešte nikdy nebol taký dôležitý ako v tomto neľahkom období, keď na pod-

niky a zamestnancov doliehajú dopady svetovej finančnej a hospodárskej krízy. Preto rokovania v Hospodárskej a sociálnej rade sú pre vládu, ako aj sociálnych partnerov veľmi dôležité. V sociálnom dialógu ide o záujmy troch strán, preto je úplne prirodzené a legitímne, že sa vždy na všetkom nezhodneme. To však ani v konečnom dôsledku nie je cieľom. Ide nám o to, aby sme si vyjasnili postoje a – pokiaľ je to možné – aby sme nachádzali aj vzájomne prijateľné riešenia. Aj keď sa niekedy naše názory vo všetkom vždy úplne nezhodujú, považujeme za nevyhnutné, aby sa vláda poradila so sociálnymi partnermi pri prijímaní opatrení sociálnej a hospodárskej politiky s vplyvom na podnikateľskú sféru a zamestnancov. Inou otázkou je, ak niektorý z aktérov sociálneho dialógu nemá v skutočnosti záujem o konštruktívnu a korektnú spoluprácu. To však nepovažujeme za sociálny dialóg, skôr za praktiky bojkotu činnosti vlády.

Ako vnímate narastajúci problém s dlhodobou nezamestnanosťou?

V súvislosti so zvýšeným počtom občanom, ktorí boli zaradení do evidencie uchádzačov o zamestnanie sa komplexne zvýšil počet osôb v každej zo znevýhodnených skupín občanov vrátane dlhodobou nezamestnaných občanov. Nedá sa preto povedať, že narastá problém iba s dlhodobou nezamestnanosťou občanmi. Samozrejme, že špeciálne aj na spomínanú skupinu občanov je zameraná zvýšená pozornosť úradov práce tak, aby títo uchádzači o zamestnanie boli prioritne prostredníctvom rôznych aktivít a nástrojov aktívnych opatrení trhu práce zaradení čo najskôr na trh práce.

S tým nepochybne súvisí aj prijatie opatrení, ktoré sa týkajú vzdelávania a rekvalifikácie niektorých skupín obyvateľstva zo znevýhodnených oblastí s vysokou mierou nezamestnanosti aj prostredníctvom nového programu európskych fondov. Aké konkrétne výsledky ste doteraz dosiahli?

Významným činiteľom aktívnych opatrení trhu práce je vzdelávanie a príprava pre trh prá-

ce, ktorý napomáha uchádzačom o zamestnanie, ľuďom hľadajúcim si prácu a mamičkám po materskej dovolenke k ich začleneniu sa na trh práce.

Úrad práce môže uchádzačovi o zamestnanie zabezpečiť vzdelávanie a prípravu pre trh práce, ak o to písomne požiada, na základe zhodnotenia jeho schopností, pracovných skúseností, odborných zručností, dosiahnutého stupňa vzdelania a zdravotnej spôsobilosti najmä v prípade nedostatku odborných vedomostí a odborných zručností, potreby zmeny vedomostí a odborných zručností vzhľadom na dopyt na trhu práce a straty schopností vykonávať pracovnú činnosť v doterajšom zamestnaní.

Uchádzačovi o zamestnanie môže úrad zabezpečiť bezplatne vzdelávanie a prípravu pre trh práce. Na základe podpísanej dohody Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny preplatí záujemcovi o zamestnanie náklady na kurzovné až do výšky 100 percent nákladov. Taktiež úrad uhrádza vedľajšie náklady na stravovanie, ubytovanie a výdavky na cestovné z miesta trvalého pobytu alebo prechodného pobytu do miesta konania rekvalifikačného kurzu v zmysle zákona o cestovných náhradách. Nezamestnaným rodičom starajúcim o dieťa pred začatím povinnej školskej dochádzky, ktorí sa zúčastnia rekvalifikačného kurzu sa vypláca príspevok na službu pre rodinu s deťmi vo výške 43,16 eur mesačne na jedno dieťa a na každé ďalšie dieťa vo výške 33,20 eur.

Vzdelávanie a prípravu pre trh práce si však môže zabezpečiť uchádzač o zamestnanie z vlastnej iniciatívy na vlastné náklady.

Nezamestnaný zúčastňujúci sa na rekvalifikačnom kurze, ktorý trvá viac ako jeden kalendárny mesiac, má nárok na dávku vo výške životného minima. Výška životného minima 178,92 eur platila do 30. júna 2009. Od 1. júla 2009 má uchádzač o zamestnanie, ktorý sa zúčastňuje na vzdelávaní a príprave pre trh práce v dĺžke viac ako jeden kalendárny mesiac nárok na dávku vo výške 185,19 eur.

Ako sa tieto opatrenia pretavili do konkrétnych výsledkov? Dajme vari opäť priestor číslam – v roku 2008 úrady práce prijali 19 233 žiadostí uchádzačov o zamestnanie a znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie na zaradenie do vzdelávania a prípravy pre trh práce. Do vzdelávania a prípravy pre trh práce bolo zaradených 12 004 uchádzačov o zamestnanie a 97 znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, čo predstavuje 62,9 percent z prijatých žiadostí. Vzdelávanie a prípravu pre trh práce absolvovalo spolu 12 037 osôb.

Do konca septembra 2009 bolo do vzdelávania a prípravy pre trh práce zaradených 13 340 uchádzačov o zamestnanie v dohodnutej sume 4 728 939,00 eur.

Rada by som v tejto súvislosti spomenula ešte dva nové národné projekty NP III 2/A Vzdelávanie a príprava pre trh práce a NP III/2/B Zvyšovanie zamestnanosti a zamestnateľnosti znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie, z ktorých bude financované vzdelávanie a príprava pre trh práce na najbližšie obdobie. Nové národné projekty sú financované 85 percent z Európskeho sociálneho fondu a 15 percent zo štátneho rozpočtu. Podkladom na určenie cieľov vzdelávania, respektíve rekvalifikácie sú jednotlivé regionálne plány vzdelávania spomenuté vyššie. V súčasnos-

ti sa spracúvajú podklady k jednotlivým verejným obstarávaniam na aktivity uvedených národných projektov.

Ministerstvo začalo pracovať na novom informačnom systéme pre sociálne dávky. Mohli by ste priblížiť podstatu tohto projektu?

Národný projekt Elektronické služby Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR na úseku výkonu správy štátne sociálne dávky, sociálna pomoc a pomoc v hmotnej núdzi je jedným z významných projektov v oblasti eGovernmentu. Jeho hlavným cieľom je zjednotiť prístup verejnosti k službám Ústredia a úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR v oblasti sociálnych dávok, podporiť a racionalizovať činnosť oboch inštitúcií pri rozhodovaní o sociálnych dávkach a pri ich vyplácaní, poskytnúť informačné a analytické prostriedky pre manažovanie oblasti sociálnych dávok. Po ukončení projektu budú občanom k dispozícii moderné elektronické služby pre styk s úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny, ktoré im umožnia prostredníctvom internetu podávať žiadosti o sociálne dávky, získavať informácie o postupe v procese rozhodovania o žiadosti, prezerat si zoznamy vyplatených dávok a pod. Ide o dôležitú súčasť služieb eGovernmentu v sociálnej oblasti. V súčasnosti je plánovaných 40 rôznych typov žiadostí, o ktoré bude možné požiadať elektronickým spôsobom. Uvediem aj konkrétny príklad: Keď si občan SR bude chcieť požiadať napríklad o rodičovský príspevok, už nebude musieť podnikat cestu na Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny alebo aj do Sociálnej poisťovne. Cez internet sa prihlási na svoje konto na portáli, kde vyberie konkrétny typ žiadosti, vyplní v elektronickom formulári základné údaje o sebe, svojom partnerovi a svojom dieťati, nahlásí číslo účtu, alebo adresu, na ktorú mu má byť dávka doručená a formulár odošle. Žiadosť sa spracuje v IS RSD – skontroluje sa identita žiadateľa, jeho partnera aj dieťaťa voči registru osôb, získa sa informácia zo Sociálnej poisťovne o poberaní materského a následne sa prisúdi alebo zamietne nárok na dávku a vypočíta sa jej výška. Žiadateľovi bude odoslané elektronicky podpísané rozhodnutie a v prípade priznania dávky mu táto bude vyplatená v najbližšom výplatnom termíne.

Spomínaný informačný systém prispieje k zrýchleniu konania o sociálnych dávkach vďaka automatizácii procesu riadenia žiadostí o sociálne dávky od ich podania, cez automatizované získavanie relevantných vstupných údajov z iných informačných systémov, posúdenie nároku na dávku, až po výpočet jej výšky a vyplatenie žiadateľovi. Pomocou kontrolných mechanizmov sa zamedzí vyskytujúcim sa prípadom zneužívania, napríklad viacnásobného poberania sociálnych dávok. Okrem zníženia počtu neoprávnene vyplatených dávok sa ušetrí aj na časovom a finančne náročnom vymáhaní. Vďaka zavedeniu elektronických rozhodnutí v konaní o sociálnych dávkach sa zredukuje množstvo papierovej komunikácie. Pri súčasnom počte vydaných rozhodnutí ročne – okolo 750-tisíc – tak príde k netriviálnym úsporám okrem iného aj na poštových poplatkoch. Národný projekt sa musí ukončiť do 24 mesiacov, čo znamená, že najneskôr vo

februári 2012 ho budú môcť občania v plnej miere využívať.

Aké riešenia ponúka vláde SR nová Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti do roku 2020, napríklad v oblasti dlhodobého udržateľného prvého priebežného piliera?

Stratégia rozvoja slovenskej spoločnosti, ktorú vláda SR vzala na vedomie 10. marca 2010 a ku ktorej zároveň bola vyhlásená odborná a verejná diskusia, v oblasti dôchodkového systému navrhuje okrem iného reformu financovania 1. a 2. piliera a zavedenie inštitútu minimálneho dôchodku. V zásade nemám výhrady k návrhom prezentovaným v stratégií pre oblasť dôchodkového systému, avšak popri zabezpečení finančnej udržateľnosti systému je potrebné brať do úvahy aj zabezpečenie primeranej ochrany dôchodcov a každé opatrenie, ktoré sa navrhuje, je potrebné citlivo zvážiť vo väzbe na ďalšie opatrenia, vo väzbe na nastavenie časovej realizácie a vo väzbe na dopady z pohľadu občanov. Výzvy, ktorým bude čeliť dôchodkový systém do budúcnosti, som už spomínala. V každom prípade zmeny, respektíve ďalšie smerovanie dôchodkového systému, by mali byť prijímané na základe čo najširšieho odborného, politického a verejného konsenzu a nie náhľane a nepremyslene. Dôsledky náhľených zmien ne-žme vidieť v súčasnosti ako výsledok reformy dôchodkového systému a systému sociálneho poistenia, keď celý proces reformy od samotnej prípravy, cez schválenie a implementáciu príslušných zákonov trval menej ako jeden rok, nehovoriac o (ne)prípravenosti Sociálnej poisťovne, najmä jej informačných systémov, na také vážne zmeny.

Ministerstvo v spolupráci s Fondom sociálneho rozvoja nedávno odštartovalo Celoročný projekt Európsky rok boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu. Koľko toho vie o chudobe slovenská verejnosť?

Počas mojich pracovných, ale aj súkromných návštev všetkých kútov Slovenska som sa veľa zhovárala s ľuďmi, načúvala ich problémom. Faktom zostáva, že ľudia sa s chudobou stretávajú, vnímajú ju – intenzívnejšie prirodzene tí, ktorých sa bezprostredne týka. Chudoba je však širokosiahly problém. Mňa veľmi teší, že sa Slovensko zapojilo do kampane v rámci Európskeho roka boja proti chudobe a to aj napriek tomu, že miera rizika chudoby na Slovensku patrí k najnižším v rámci Európskej únie. Sociálne vylúčenie potrebujú pocítiť podporu zo strany spoločnosti v podobe solidárnejšieho prístupu. Široká verejnosť naopak musí prekonať množstvo stereotypov viazaných s problematikou chudoby a postojov k chudobným a sociálne vylúčeným. Osvetový charakter kampane ponúka vysvetlenie základných pojmov a súvislostí v spojení s témami chudoby a sociálneho vylúčenia, čo je základným predpokladom otvorenia kvalitnej celospoločenskej diskusie. Chudobu a sociálnu exklúziu ako celospoločenský problém nie je možné riešiť izolovane len prostredníctvom sociálnych opatrení. Preto tiež v rámci Európskeho roka boja proti chudobe vyzývame k spolupráci čo najširších okruh mimovládnych organizácií orientovaných vo svojej činnosti na pomoc najrozličnejším skupinám ľudí ohrozených sociálnym vylúčením a chudobou.